

ДОКЛАД

НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

**СЪГЛАСНО ЧЛ.30 ОТ НАРЕДБА ЗА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА
ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОТ МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ
СРЕДСТВА**

СЪДЪРЖАНИЕ

I.ОБЩ ПРЕГЛЕД3
II.НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ3
III.СЪСТОЯНИЕ НА АВТОПАРКА5
IV.ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ОТ ОРГАНИЗАЦИИТЕ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ИНДИВИДУАЛНО ИЗПЪЛНЯВАЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА СИ ПО НАРЕДБАТА ЛИЦА6
V.КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА9
V.1.Издадени разрешения и утвърдени програми9
V.2.Пуснати на пазара МПС9
V.3.Събрани ИУМПС от центрове за разкомплектоване и площадки за временно съхраняване9
V.4.Оползотворени и обезвредени отпадъци от МПС10
V.5. Изпълнение на целите по повторна употреба и рециклиране и повторна употреба и оползотворяване на отпадъци от ИУМПС11
VI.ЗАКЛЮЧЕНИЕ11

I. УВОД

Докладът се изготвя от Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) съгласно чл. 30 от Наредба за изискванията за третиране на отпадъци от моторни превозни средства (Наредбата). Наредбата е издадена на основание чл.24, ал.2 ЗУО и транспонира изискванията в българското законодателство на Директива 2000/53/ЕО.

Настоящият доклад се изготвя въз основа на събраните данни за:

- пуснатите на пазара моторни превозни средства (МПС),
- събраните от центрове за разкомплектоване и площадки за събиране и временно съхраняване излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)
- количествата повторно използвани, рециклирани и оползотворени отпадъци от МПС.

За целите на доклада е прието, че пуснатите на пазара МПС са всички МПС с първа регистрация /по данни от Главна Дирекция "Охранителна Полиция" (ГД „ОП“), Министерство на Вътрешните работи/ за 2010 г. В доклада е отчетен и броят на издадените разрешения за дейности с отпадъци от МПС, както и броят на утвърдените програми на лицата по чл. 33 от Наредбата.

При определяне постигнатите нива на повторно използване и оползотворяване, и повторно използване и рециклиране за 2010 г., в настоящия доклад са данните от годишните отчети, предоставени в Регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ) от операторите на центрове за разкомплектоване и площадки за събиране и временно съхранение на ИУМПС, както и информация от представените пред министъра на околната среда и водите доклади, изготвени след проведен независим финансов одит от организациите по оползотворяване на отпадъци от МПС и индивидуално изпълняващи задълженията си лица по Наредбата.

II. ОСНОВЕН ПРЕГЛЕД

През 2010 г. не са правени промени в нормативната база по отношение на управлението на отпадъците от МПС. Съгласно Лицата, пускащи на пазара МПС могат да изпълняват задълженията си за постигане на съответните цели по Наредбата чрез колективна система, представлявана от организация по оползотворяване или индивидуално. Тези от лицата, които не са избрали нито един от двата варианта за изпълнение на задълженията си, заплащат съответната регламентирана продуктова такса по сметка на Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС).

Продуктовата такса се заплаща по реда и в размера, посочени в приложение № 2 към чл.1, ал.5, т. 2 на Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (обн. ДВ. Бр. 53 от 10 юни 2008 г.).

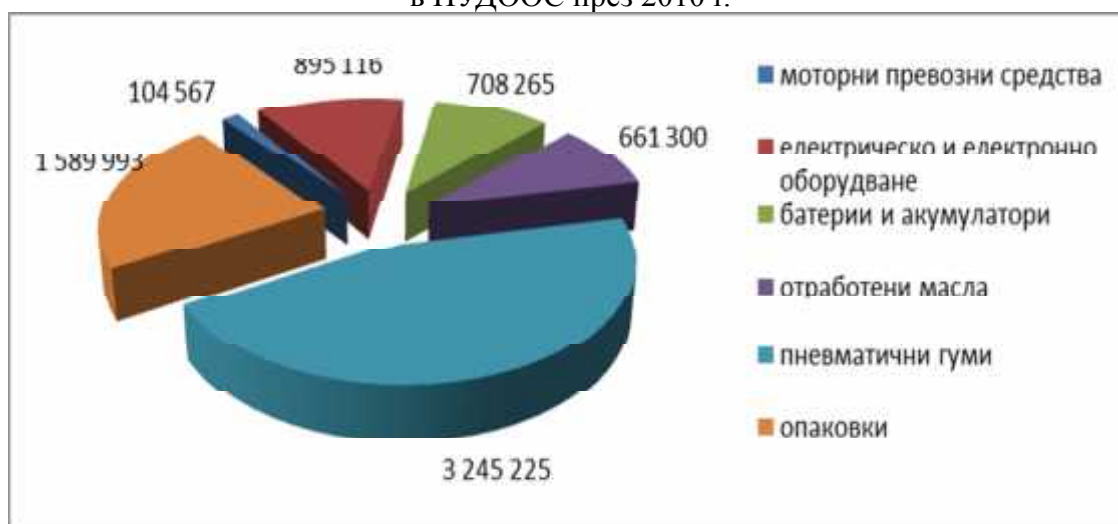
Организациите по оползотворяване (ООп) имат задача да организират целия процес от събиране и предаване на ИУМПС в центрове за разкомплектоване или на площадки за събиране и временно съхраняване, до окончателното им третиране, като са отговорни за постигане на съответните цели по Наредбата за всеки един от своите членове. През 2010 г. на територията на Република България извършват дейност четиринадесет организации за оползотворяване на отпадъци от МПС:

- “Автоекобул” АД
- “Автоидея” ЕАД
- “Автомобилно рециклиране” АД
- “Авторециклиране” АД
- “Ауторек” АД
- “Екобулкар” АД
- “Екокар България” АД
- “Екорекар” АД
- “Екоресор ауто” АД
- “Норд авторециклинг” АД
- “ОРСА – Организация за рециклиране на стари автомобили” АД
- “Репродукт БГ” АД
- “Трансинс авторециклиращ консорциум” АД
- “Феникс рециклинг” АД

Лицата, изпълняващи задълженията си по Наредбата индивидуално, осигуряват за своя сметка постигането на целите за повторно използване, оползотворяване и рециклиране. В тази връзка те изготвят програма, която е съобразена с целите и обхвата, определени в Закон за управление на отпадъците (ЗУО).

Основната задача на ПУДООС се състои във финансиране на екологични проекти и дейности за изпълнение на национални и общински стратегии и програми в областта на околната среда, като приходите се формират от такси, целево предоставени средства от държавния бюджет за екологични програми, дарения, постъпления от лихви и депозити, глоби и имуществени санкции за административни нарушения по Закон за опазване на околната среда (ЗООС) и други постъпления, определени с нормативен акт. Постъпилите средства в ПУДООС през 2010 г. от продуктови такси по чл.36, ал.1 от ЗУО за пускане на пазара на Р България на моторни превозни средства, електрическо и електронно оборудване, масла, батерии и акумулатори, пневматични гуми и опаковки е представена на фиг.1.

Фиг.1 Събрани средства от продуктови такси по чл.36, ал.1 от ЗУО в ПУДООС през 2010 г.

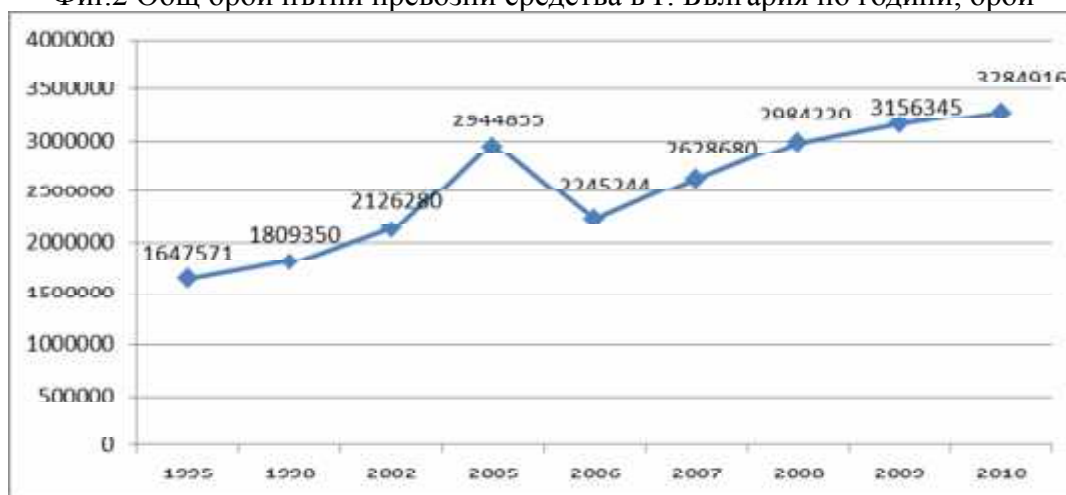
Източник: ПУДООС

През 2010 г. лицата, пускащи на пазара МПС трябва да предприемат мерки за постигане на 89% повторно използване и оползотворяване и 82% за повторно използване и рециклиране от теглото на всяко ИУМПС.

III. СЪСТОЯНИЕ НА АВТОПАРКА

В Република България пуснатите на пазара МПС са внесени от страни извън Европейския съюз (ЕС) или са въведени от друга страна членка на ЕС. На фиг.2 е представен общия брой на всички регистрирани пътни превозни средства в държавния регистър на превозните средства в страната през съответната година.

Фиг.2 Общ брой пътни превозни средства в Р. България по години, брой

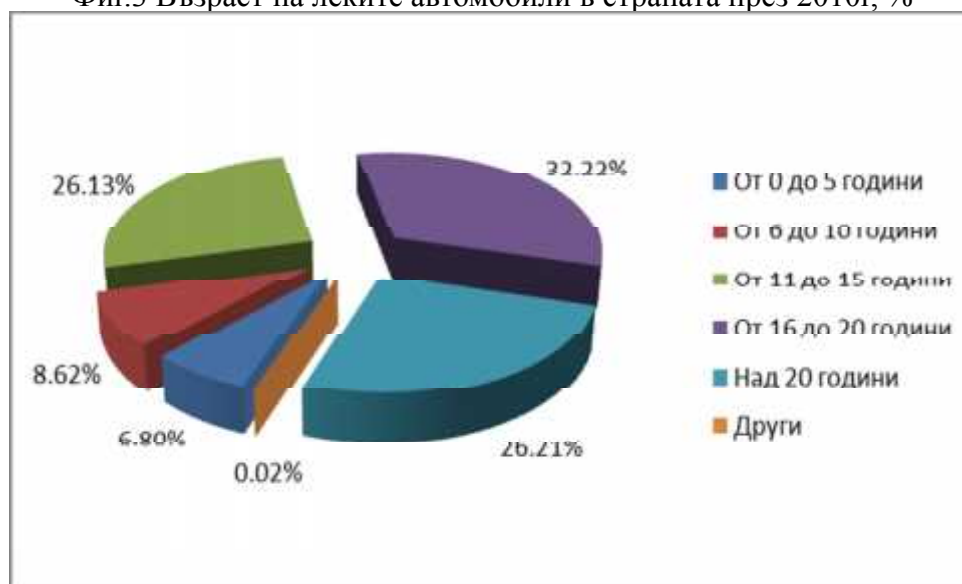

Източник: МВР Главна Дирекция "ОП"¹

Само първоначално регистрираните леки автомобили, в МВР – ГД "ОП" през 2010 г. е 1 526 637 броя.

Картината, илюстрираща възрастовата структура на леките автомобили в страната, в сравнение с предходните години, остава същата (фиг.3). Основният дял е представен от автомобили от 16 до 20 години (838 588 бр.), като 58,43% (1 520 675 бр.) от всички леки автомобили са на възраст над 15 г.

Фиг.3 Възраст на леките автомобили в страната през 2010г, %

Източник: МВР Главна Дирекция "ОП"

¹ Предоставените данни от МВР Главна Дирекция „ОП“ за брой регистрирани автомобили представляват брой пътни превозни средства съгласно Закона за движение по пътищата.

IV. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ОТ ОРГАНИЗАЦИИТЕ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ИНДИВИДУАЛНО ИЗПЪЛНЯВАЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА СИ ПО НАРЕДБАТА ЛИЦА

Ежегодно до 31 март организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, предоставят на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната календарна година, съответно съгласно чл. 36, ал. 1, т. 1 - 7 и чл. 34, ал.1 т. 1-5 от Наредбата. Обобщение на получените данни са използвани за изготвянето на тази част от доклада.

Финансов разчет

Приходната част на бюджета на организациите се формира от вноските, събирани от членовете им. За извършване дейностите с отпадъци организациите са сключвали договори с лица, притежаващи документ по чл.12 от ЗУО за извършване на дейности с отпадъци от МПС. Разходите за реконструкция и дооборудване на съществуващите площадки за събиране и центрове за разкомплектоване на ИУМПС, са за сметка на организациите, но първоначалните инвестиции се поемат от операторите като размера на възнаграждението и срока на договорите им с организациите гарантират възвращаемост на инвестицията.

Сключване на договори с общини

Организациите по оползотворяване предлагат договори за сътрудничество с общините за събиране на изоставените автомобили, при ясно регламентирани условия, срокове и задължения.

Мерки за привличане на лицата, които пускат на пазара МПС в организациите

В предлаганите от организациите договори на лицата, които пускат на пазара МПС се гарантира:

- изпълнение на регламентираните в наредбата задължения;
- дългосрочно и устойчиво решение за изпълнение на задълженията;
- минимизиране на разходите;
- възможност за контрол върху начина на изпълнение на задълженията.

За разясняване на предимствата от членството в организацията са проведени срещи с обединенията на вносителите на МПС, браншови организации и отделни фирми.

Мерки за събиране на ИУМПСот собствениците им и за приемането им на площадки за събиране и временно съхраняване и в централите за разкомплектоване

Създадените системи за събиране на ИУМПС, целят осигуряване на:

- прекратяване практиката за извличане от старите автомобили само на металите и нерегламентирано освобождаване от другите материали;
- събиране и временно съхраняване на ИУМПС при спазване на нормативните изисквания в съоръжения, за които е издадено разрешение от компетентните органи.
- приемането на ИУМПС на площадки за временно съхранение и съоръжения за разкомплектоване без заплащане от последния собственик;
- издаване на удостоверение за разкомплектоване по чл. 15 на Наредбата.

Мерки при временно прекъсване на събирането или намаляване количеството на събраните ИУМПС и тяхното последващо оползотворяване, рециклиране и повторна употреба

Организациите са декларирали, че през отчетния период не е установено временно прекъсване на дейностите по събиране и разкомплектоване на ИУМПС. Част от организациите са предприели следните мерки:

- залагане на резервен % на повторно използване, оползотворяване, и рециклиране на събраните ИУМПС;
- при затруднения в третирането на събраните ИУМПС в страната, да се търси възможност за техния износ.

Мерки за информиране притежателите на ИУМПС относно предаването им в центрове за разкомплектоване или на площадки за временно съхранение

Запознаване на лицата в местата за регистрация на МПС и поставяне на табели, раздаване на стикери, постери и брошури с информация относно местата за предаване на ИУМПС.

Масирани кампании, проведени в средствата за масова информация, различни рекламно–информационни материали, реклами и публикации в интернет.

Мерки за компенсиране на негативни влияния върху пазарната цена на рециклираните материали

С цел предотвратяване евентуални негативни влияния върху пазарната цена на рециклируемите материали организациите са предприели следните мерки:

- следене на тенденции в промяната на цените;
- търсене на най-добрите пазарни решения за реализация на всички суровини, както в страната, така и извън нея;
- сключване на договори с преработвателни предприятия от различните сфери на промишлеността, като предварително се проучва възможността им за приемане на отпадъци за третиране през различните сезони, капацитетът им и вероятността от запълването му.

Мерки за разкомплектоване на ИУМПС и за осигуряване изпълнението на задълженията по чл.21, ал.3 от Наредбата

За гарантиране високо ниво на защита на околната среда и постигане на заложените цели, както и с цел икономическа ефективност, към лицата извършващи разкомплектоването, организациите поставят следните изисквания:

- привеждане на площадката в съответствие с нормативните изисквания;
- отстраняване на опасните компоненти, материали и вещества съдържащи се в ИУМПС;
- отстраняване на компоненти, които могат да се ползват за резервни части;
- отстраняване на все по-голямо количество материали, чиито качества могат да се влошат след шредирание;
- съхраняването на отделените компоненти, материали и вещества съгласно нормативните изисквания;
- с цел оптимизиране на транспортните разходи, на по-отдалечените от шредерните инсталации площадки се извършва и пресоване на купетата, на които предварително са отделени опасните вещества и по специално флуидите.

Мерки за намаляване съдържанието на опасни вещества, вложени в МПС при производството им и за улесняване на предварителното третиране и оползотворяването

На членовете на организациите по оползотворяване, при поискване, се оказва методическа помощ за прилагане на схеми за екомаркировка и проектиране на продуктите по екологосъобразен начин. В договорите между организациите и лицата, които пускат на пазара е заложено изискване за прилагане на забраната за пускане на пазара на МПС, съдържащи опасни вещества над определените в Наредбата концентрации. В съответствие с изискванията на Наредбата производителите на МПС и производителите на материали и компоненти за МПС са длъжни да предприемат мерки за улесняване на предварителното третиране и оползотворяване, особено повторното използване и рециклирането на ИУМПС и на материалите и компонентите от него. С цел насърчаване спазването на тези изискване е предоставена възможност размера на вноските в организациите да бъдат намалени в случай че лицата, които пускат на пазара МПС са предприели мерки за допълнително ограничаване съдържанието на опасни вещества в него или са предприели мерки улесняващи предварителното третиране и оползотворяването му.

V.КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА

V.1.Издадени разрешения и утвърдени програми

За извършване на дейностите по третиране на ИУМПС, лицата трябва да притежават съответните разрешения, издадени от компетентните органи.

Ново издадените разрешения за третиране на ИУМПС през 2010 г. са 14 бр.

През 2010 г. 14 организации по оползотворяване на ИУМПС притежават разрешение издадено по реда на глава пета, раздел IV от ЗУО, за изпълнение на задълженията за събиране, повторно използване, оползотворяване и рециклиране на отпадъци от МПС на своите членове.

Съгласно Заповед № РД-734/11.10.2011г., изпълнили целите по Наредбата са следните дванадесет ООп:

- “Автоекобул” АД
- “Автоидея” ЕАД
- “Автомобилно рециклиране” АД
- “Авторециклиране” АД
- “Ауторек” АД
- “Екобулкар” АД
- “Екорекар” АД
- “Екоресор ауто” АД
- “Норд авторециклинг” АД
- “ОРСА – Организация за рециклиране на стари автомобили” АД
- “Трансинс авторециклиращ консорциум” АД
- “Феникс рециклинг” АД

И през 2010 г. е утвърдена програма на една фирма, изпълняваща задълженията си индивидуално – „Еуратек”ООД, която съгласно Заповед № РД-734/11.10.2011г., е изпълнила целите по Наредбата.

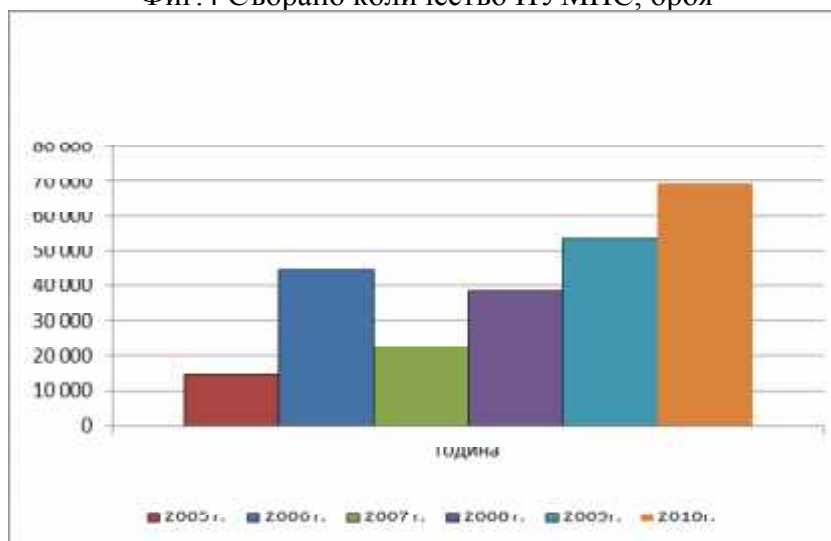
V.2.Пуснати на пазара МПС

Директорът на ГД"ОП" предоставя на изпълнителния директор на ИАОС информация за текущата година на регистрираните МПС от категориите от Закона за движението по пътищата с първа регистрация и МПС от Закона за движението по пътищата с прекратена регистрация съгласно чл. 18 от Наредба № I-45 от 2000 г. Данните за пуснати на пазара МПС се определят в зависимост от броя леки автомобили с първа регистрация. За 2010 г. 152 637 броя леки автомобили са регистрирани за първи път на територията на страната.

V.3.Събрани ИУМПС от центрoвете за разкомплектоване и площадките за временно съхраняване

През 2010 г. количеството на събраните и разкомплектовани ИУМПС от площадки за временно съхранение и центрове за ракомплектоване са 69 287 броя. Сравнявайки данните с информацията от предходните три години се наблюдава тенденция, за увеличаване на количествата събрани ИУМПС (фиг.4).

Фиг.4 Събрано количество ИУМПС, броя

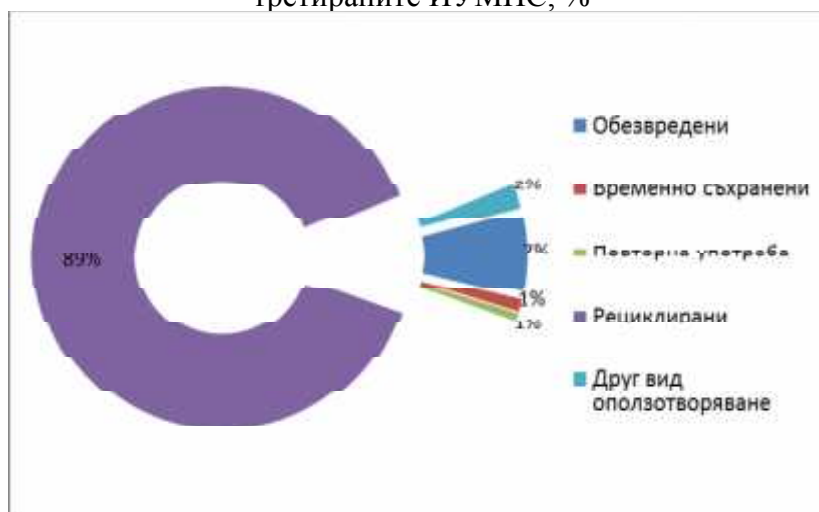
Източник: ИАОС

V.4.Оползотворени и обезвредени отпадъци от МПС

На национално ниво постигането на целите по Наредбата се определя въз основа на предоставените в РИОСВ годишни отчети от операторите на центрове за разкомплектоване и площадки за събиране и временно съхранение на отпадъци от МПС.

Процентното съотношение на временно съхранени, обезвредени и оползотворени (в това число рециклирани, повторно употребени и друг вид оползотворени) материали и компоненти от предварително третираните ИУМПС за 2010 г. на национално ниво е представено на фиг.5. Оползотворени са 92%, обезвредени (основния метод за обезвреждане е депонирането) са 7% и временно съхранени са 1% от получените материали и компоненти. От оползотворените материали и компоненти 89% са рециклирани, 1% са повторно употребени и 2% са оползотворени чрез други методи за оползотворяване. Една част от временно съхранените компоненти са предназначени за повторна употреба, като авточасти „втора ръка”.

Фиг.5 Предназначение на материалите и компонентите получени от предварително третираните ИУМПС, %

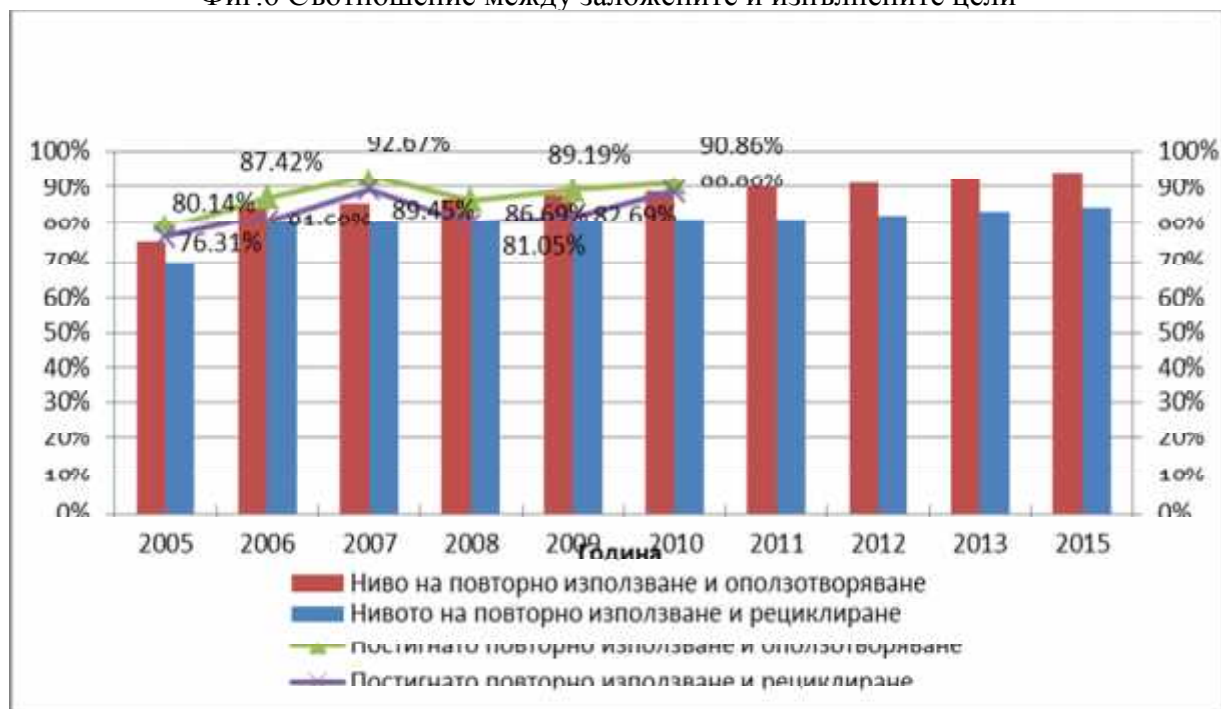

Източник: ИАОС

V.5.Изпълнение на целите по повторна употреба и рециклиране и повторна употреба и оползотворяване на отпадъци от ИУМПС

Както е видно от фиг.6 поставените цели на национално ниво са постигнати, като през 2010 г. са достигнати 90.86% повторно използване и оползотворяване и 88.86% повторно използване и рециклиране на отпадъци от ИУМПС.

Фиг.6 Съотношение между заложените и изпълнените цели

Източник: ИАОС

VI.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2010 г. на територията на страната е имало една фирма, изпълняваща задълженията си индивидуално и четиринадесет организации за оползотворяване на отпадъци от МПС, като всички с изключение на две организации са постигнали регламентирани в Наредбата цели за повторно използване и оползотворяване и повторно използване и рециклиране.

Р България е постигнала заложените национални цели за повторно използване и оползотворяване и повторно използване и рециклиране на отпадъци от ИУМПС.